Ч. 222 Середа 5 (17) жовтня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Нашим політикам для науки.

Що стало ся зі славяньскою коалїциєю? Чи есть она, чи єї нема? — Заснїтилась! Нинї збирає ся Палата послів знову на сесию. Більшість коалїцийна в Радї державній, котрій деякі політики, а між ними й непослїдні рускі політики заповідали близький конець, все ще держить ся, та о скілько то можна тепер передвидїти, все ще держати ся буде, а тимчасом із пресловутої коалїциї славяньскої анї слїду. Видко, що межи славяньскими послами в Радї державній або не чують потреби такої коалїциї, або, що на одно виходить, видять, що она не принесла би хісна, або наконець видко, що т. зв. „славяньску взаімність“, по просту сказавши, вже давно чорти взяли. Ми про себе самих єсьмо сего послїдного погляду.

Але був час, коли у нас деякі політики розбивали собі голови іззи тої коалїциї славяньскої, чи може не так ізза неї, як ізза тих, що хотїли видвигнути ту коалїцию против коалїцийної більшости парляментарної — ізза Молодочехів. Наші політики не лиш одушевляли ся для молодочеської акциї, але просто брали їх собі за взорець і живцем, хоч ще дуже неудачно, копіювали їх. Коли-ж хтось важив ся вказати на то, що того рода політика, яку ведуть Молодочехи, не принесе не лиш нам, але й самим Молодочехам і ческому народови ніякого хісна, то наші „глубокомислячі“ і „далековидячі“ політики аж кидали ся із злости та готові були відсудити кождого від совісти і чести, хто важив ся то їм казати. Але час все найлїпше показує. Нинї можемо вже видїти, до чого та політика довела: і ті, що служили за взорець, і ті, що їх копіювали, стоять нинї безрадні; наробили запутанини, з котрої не можуть вже видобути ся.

Що осягнули Молодочехи своєю політикою? Коли ще не зовсім запропастили то, що здобули Старочехи, то самі не лиш анї о болос не посунули ческої справи наперед, але ще й спинили єї. Ба, що більше, навіть самі в собі розбили ся і розбили притім народні сили. Нинїшні Молодочехи — то вже не ті, що були ще перед кількома роками. Хто слїдить глубше за житєм сеї партиї, видить, що она вже сама в собі розбита і мимо реорґанізациї розлїтає ся а може й недалекий час, коли она буде мусїла уступитись тим, котрим сама надала житя — омлядиністи або т. зв. ческі поступовцї зачинають вже самостійно виступати і так само як колись Молодочехи супротив Старочехів, так они виступають тепер в опозициї супротив молодочеської партиї. Отже все діє ся на відворот: замість сполучати народні сили до борби в обороні народної справи, то розбито народні сили і викликано борбу у власнім народї.

А чи ті наші політики, що взяли собі були за примір молодоческу політику, не так само й у нас зробили? Точка в точку так само, лиш ще з тим більшим ефектом, що наш і без того слабий орґанізм народний ослабили до крайности. І то називаєсь у нас політика!

Важним моментом, який наказував деяким нашим політикам брати собі примір з Молодочехів і лучити ся з ними, як і взагалї одушевляти ся для славяньскої коалїциї і задля неї розбивати народні сили, була т. зв. взаімність славяньска. Цїкаво отже знати, чи й Молодочехи привязують до тої взаімности таку саму вагу і мають для неї такий самий пошановок як ті, що собі з них брали примір під сим взглядом. У відповідь на то знаходимо поучаючу відповідь в старочеській Politik, в статї під заголовком: „Молодочехи а Славяньство“. Свій свого знає лїпше, а в гнїві нераз правду скаже. Отже та Politik каже, що Молодочехи представляли себе від давна яко одинокі репрезентантів ідеї славяньскої взаімности і розбирає питанє, о скілько удало ся їм позискати тих Славян? Она каже, що доси не удало ся установити клюбу славяньского, та що мабуть до того навіть й не прийде. Поляки і значна більшість Словенцїв стоять по стороні коалїциї, а із славяньских послів, стоячих поза коалїциєю, анї один не проявляє великої охоти прилучити ся зовсїм до Молодочехів. Правда, що декотрі посли славяньскі лучать ся від часу до часу з Молодочехами, а два з полудневої Славянщини зважились навіть явити ся на молодоческих зборах в Чехах; але ось вже один з тих послів — Спинчич — перехилив ся трохи в табор правительственний. Ба, Молодочехи навіть з моравско-ческими послами не довели до якогось порозуміня. Молодочехи виступають в обороні Чехів на Шлеску, а ті відпекують ся тої оборони і протестують против неї. В Долитавщинї отже не мають Молодочехи щастя з своєю взаімностию славяньскою.

А може Молодочехи мають більше щастя в Залитавщинї? — питає Politik і розбирає то питанє. Она наводить справу законів церковно-політичних на Угорщинї і пригадує, що против тих законів протестували угорскі Славяни, а мимо того молодоческі Národní Listy промавляли за сими законами на шкоду Славян. При сїй нагоді наводить Politik слова словацкої ґазети Nar. Noviny, котра поступованє молодо-

---

66)

Матій Сандорф.

(Повість Юлїя Верна).

(Дальше).

Коли обід скінчив ся, встали гості від стола і на запрошенє ґубернатора пішли всї до великого сальону.

Розуміє ся, що розмова і тепер ще вела ся про всїлякі з'явища магнетизму або гіпнотизму, котрі, як звістно, викликують всїлякі погляди і мають так само богато таких, що в них вірять, як і таких, що не вірять. Коли подано каву і розходив ся дим від циґар та папіросів, — а Іспанцї, як загально звістно, люблять такі річи — розповів доктор двайцять таких случаїв, при котрих він був сьвідком, або котрі сам виконав в часї своєї практики лїкарскої. Всї ті случаї були дуже імовірні і неоспоримі, а мимо того они якось не могли нїкого переконати.

Він доповнив своє оповіданє ще тим, що сказав, що законодавцї, кримінально та власти судові будуть мусїли таки на добре взяти під розвагу можливість суґестиї, бо єї можна легко використати до всїлякого рода злочинів. При помочи сего переношеня гадок могли би безпечно настати такі випадки або були би доконані такі злочини, котрих виновників не можна би нїяк викрити.

Наразі, на двайцять і сїм мінут перед девятою годиною, перестав доктор розповідати і сказав:

— Карпена виходить в сїй хвили із шпиталю.

В мінуту пізнїйше відозвав ся знову:

— Тепер переходить через браму вязницї.

Голос, яким він вимовив ті слова, зробив на присутних велике враженє, лиш один ґубернатор покивував недовірчиво головою.

Розмова розпочалась на ново, один був против доктора, другий за ним, всї говорили нараз, аж на пять мінут перед девятою доктор перебив розмову знову і сказав:

— Карпена стоїть перед брамою від резиденциї!

Майже в тій самій хвили увійшов слуга до сальону і дав знати ґубернаторови, що якийсь чоловік в арештантскім одїню хоче конче з ним говорити.

— Скажи єму, нехай іде сюди — відповів ґубернатор, котрий в виду такого факту перестав вже очевидно недовіряти.

Била як-раз девята година, коли Карпена показав ся в дверех сальону. Здавало ся, як коли-б він нїкого з присутних не видїв, хоч мав зовсїм отверті очи та ішов просто до ґубернатора. Станув перед ним на колїна і відозвав ся:

— Найяснїйший Пане, помилуйте мене!

Ґубернатор змішав ся, як коли-б сам був під впливом якогось привиду, і не знав, що має єму відповісти.

— Можете єго зовсїм спокійно помилувати, — відозвав ся доктор усьміхаючись — бо він не буде зовсїм того памятати.

— Знай мою милість! — відповів ґубернатор з повагою іспаньского короля.

Найяснїйший Пане, додайте ще до вашої милости ордер хреста Ізабелї! — просив Карпена, стоячи все ще на колїнах.

— Надаю тобі хрест!

Карпена став тепер робити руками так, як коли-б він брав від ґубернатора поданий єму хрест і припинав собі до груди. Відтак встав, та ідучи взад, вийшов із сальона.

Тепер вже були всї присутні переконані і вийшли з ним аж до брами від президиї.

— Я піду за ним; хочу видїти, як він буде вертати назад до шпиталю — відозвав ся ґубернатор, котрий сам своїм очам не хотїв вірити.

— Ходїть! — сказав доктор.

Ґубернатор, Петро Баторий, доктор Антекірт, а з ним й кілька других осіб пустились тою самою дорогою, що й Карпена, котрий ішов до міста. Наміра, котра не спускала єго з очий, від коли він вийшов був із вязницї, ішла нишком за всїма та уважала добре на все, що діяло ся.

Ніч була досить темна. Іспанець поступав правильним кроком та не надумуючись

ческого орґаву називає неславяньским а все, що Narod. Listy в сїй справі пишуть, — брехнею та обманьством. — Хорвати — каже Politik — піднесли страшенний крик против того, що до їх краю прийшло кількох Чехів. А Славяни за границею? — питає орґан Старочехів і відповідає на то: Давнїйше були Молодочехи великими приятелями а ненавиділи Москалів; тепер стали приятелями Москалїв а ненавидять Поляків. А чи зискали собі тих Москалїв? Они і в Росиї немають симпатиї а „Моск. Відом". написали о них недавно, що ґр. Кальнокий хоч би й хотів, то не міг би витворити для себе лїпшої опозициї.

Виходить з того, що Молодочехи та їх полїтика не знаходять нїгде признаня і похвали, анї в своїм народї, анї у других народів славяньских. Лиш декотрі з наших полїтиків були такі „розумні", що задумали були ущасливити нарід руский молодочеською полїтикою! Нехайже тепер мають науку, чи то було добре і розумно.

Перегляд полїтичний.

В кругах парляментарних ходить чутка, що Молодочехи зажадають зараз з початком сеї сесиї парляментарної знесеня стану облоги в Празї і околици, але правительство тому спротивить ся. Буде також порушена справа загального права голосованя, однакож нема виглядy, щоби се право було заведене; будуть лиш увзгляднені справедливі бажаня робітників.

На вчерашних зборах клюбу сполученої лївиці ухвалено недопустити до вставленя в буджету на 1895 р. потрібної суми на заведене словеньскої ґимназиї в Цилеї.

Після Pol. Corr. виїде цар дня 24 с. м. до Корфу. Фльота грецка а так само відділи фльоти анґлїйскої і францускої одержали приказ, щоби виїхали на стрічу цареви. Кажуть, що цар перебуде на Корфу через цїлу зиму.

Сербский президент мінїстрів заявив кореспондентови одної мадярскої ґазети, що подорож сербского короля за границю не має нїякого значіня полїтичного. Також нема й бесїди о яких заходах в супружеских справах короля, хоч ся справа, може бути, стане незадовго на порядку дневнім. Вибори до скупштини відбудуть ся аж в марті, а правительство має надїю, що змінять зовсїм відносини і поступоване полїтичних партий в Сербії.

Новинки.

Львів дня 16 жовтня.

— **Нові посади.** Мінїстерство судівництва системізувало на основі цїсарского розпорядженя такі посади при судах всхідної Галичини і Буковини: 1) при окружнім судї в Перемишли одного радника, двох ад'юнктів, одного урядника ведучого книги грунтові, двох канцелїстів, двох возьних і двох доглядачів арештів; 2) при окружнім судї в Сучаві одного радника; 3) при окружнім судї в Станїславові двох канцелїстів; 4) при повітових судах в Бірчи, Делятині і Мостисках по однім ад'юнктї і по одному канцелїстї, а крім того в Мостисках одного урядника ведучого грунтову книгу; 5) при повітових судах в Рудках, Галичи, Чорткові, Будзанові, Грималові, Мїльници і Турцї по однім ад'юнктї; вкінци 6) при повітовім судї в Дрогобичи двох канцелїстів, з тих один до веденя грунтових книжок.

— **Загальні збори членів „Народної Торговлї"**, товариства зареґістрованого з ограниченою порукою, за рік адміністрацийний 1893/94 відбудуть ся дня 1 падолиста 1894 р. о годинї 4-ій з полудня в великій сали „Народного Дому" у Львові. Порядок дневний: 1. Відкрите зборів предсїдателем Совіта управляючого; 2. Справоздане Совіта управляючого; 3. Справоздане і внесеня головного комітету контрольного (§§. 34 і 46 статута); 4. Доповнюючий вибір двох членів Совіта управляючого на місце вильосованих (§. 15 статута); 5. Означене висоти марки презенцийної для членів Совіта управляючого на рік 1894/95; 6. Вибір голозного комітету контрольного на рік адмін. 1894/95; 7. Внесеня членів. За леґітима для членів служать їх книжочки уділові. — ни, виповівші свої уділи, не мають права го У Львові 12 жовтня 1894. Від Совіта упра ючого „Народної Торговлї". *Евгеній Дудк* предсїдатель Совіта. — *Іван Бічай*, член Сові Примітка: Білянс за адмін. р. 1893/94 виложе буде від 16 жовтня у всїх складах Товари і в канцеляриї Дирекциї. На жадане висилає також почтою.

— **Кваліфікацийний іспит** на учителїв родних шкіл зложили перед комісию іспито в Тернополи: Конст. Авґербавер, Войт. Фроди Тома Гавроньский, Войт Ненцкий, Маер Пели Войт. Стануля, Генр. Сиґнарский, Конст. Вишн ский, Іґн. Врублевсккй, Анна Ходоровска, М Чехарска, Евґ. Гохберґ, Файґа Офнер, Цец. жаївна, Брон. Скибиньска, Фр. Стодолякі Павл. Табо.

— **На будову руского народного теа** зложив др. Невестюк з Мостів від себе 6 а 19 зр. зі складки в домі о. Радецкого в М вичах, др, К. Студиньский 8 зр. 50 кр. зібра панною Зонею Плешкевичівною на забаві в д о. Плешкевича в Бабинї; о. Мих. Попель з Г сова 2 зр. (а то 1 зр. від себе а 1 зр. від же п. Мариї Попелевої); 1 зр. 50 кр. з акафис в Бабухові і Вербилівцях дня 30 вересня 1 50 кр. — На руки комітету прислав о. І. Га симович, парох з Кривого 4 зр.

— **З вистави.** Заряд рацлавицкої панора хотячи улекшити як найчисленнїйшим верств огляданє еї, оголосив, що почавши від вчера т від 15 аж до 31 жовтня знижує цїну вступу особи на 25 кр. Всякі инші знижeня, які до допускали ся, зносять ся.

— **Зміна властителїв.** П. Софія Криштоф вичева з Вижницї купила від п. Мих. Страше ской село Стрільче, в повітї городеньскім. — Андрій Потоцкий і п. Гомоляч купили від Мірової Гелени маеток Камінку струмилову два мілїони зр.

— **Великі огнї.** Вічно та сама істория! О руйнують у нас маетків на сотки тисяч що ро а люди байдужі таки не забезпечують ся проти таких несподїваних випадків. На приклад дня вересня в ночи в Ясинсках повіта городецко згоріло девять загород селяньских вартости близ 16.000 зр., з котрих лише 3000 зр. були обезп

ішов гостинцем дальше. Ґубернатор і всї, що ішли з ним, держались на трийцять кроків від Карпени; оба дозорцї з президия, котрі дістали були приказ не спускати Карпени з очий, ішли також разом з ними.

Гостинець, підходячи до міста, іде понад залив, котрий по сїм боцї Цевти творить другий порт. На темній водї, що здавалась як би непорушлива, показав ся відблеск двох чи трох сьвітел. Они добувались із каютових вікон та походили від сиґналових лїхтарень „Феррата", котрого вид як би збільшений показував ся серед темноти на овидї.

Коли Карпена вчинив ся проти корабля, зійшов нараз з гостинця і взяв ся на право, де кілька скал виставало може на яких дванайцять стіп понад море. Якийсь знак доктора, котрого нїхто не добачив, — а може лиш сама его воля — спонукали Іспанця змінити свою дорогу.

Дозорцї мали велику охоту пустити ся за Карпеною, щоби звести его на добру дорогу, але ґубернатор, котрий знав дуже добре, що сюди не можна втечи, дав їм знак, щоби они дали ему спокій.

Карпена станув на одній із скал, як коли-б его встромила там якась невидима сила. Коли-б був хотів піднести ноги і рушити ними, то був би не міг. Воля доктора так приковала его до землї.

Ґубернатор дивив ся на него через кілька хвиль, а відтак звернувшись до свого гостя, сказав:

— Таки правда, мій любий пане доктор! Чи хочеш, чи не хочеш, мусиш вірити, коли таке видиш на власні очи.

— Отже ви тепер вже переконані, пане ґубернатор, таки на правду переконані?

— Ще й як переконаний о тім, що суть річи, в котрі не розважаючи, треба вірити. Тепер же, пане доктор Антекірт, зробіть так, щоби той чоловік вертав зараз до президия. Альфонс XII. так приказує!

Ледви що ґубернатор то сказав, коли Карпена навіть не крикнувши кинув ся стрімголов у воду. Чи то був лиш припадок? Чи може самостійне, добровільне дїло? А може він якимсь щасливим случаем видобув ся зпід власти доктора? Нїхто не міг би був на то відповісти.

Всї вибігли на скалу, а дозорцї збігли таки аж до самого заливу. З Карпени анї слїду. Надпливло скоренько кілька лодий рибацких, приплив також і паровий яхт.... Даремні труди: не знайдено навіть тїла арештанта; струя, видко, вхопила его і понесла на широке море.

— Дуже менї жаль, пане ґубернатор — відозвав ся доктор Антекірт, що наш досьвід так сумно закінчив ся, а годі було то передвидіти.

— Як же ви поясните отсю пригоду? — спитав ґубернатор.

— Так, що при виконуваню того переношеня волї, котрого сили не можна нїяк заперечити, есть ще якась перерва. Я о тім не сумніваю ся, що той чоловік вирвав ся менї на хвилю зпід власти, чи то наслїдком якогось завороту голови, чи може наслїдком якихсь инших обставин, та упав із скали. А велика шкода, бо ми стратили в нїм дуже цїнне медиюм.

— Стратили хиба лиш одного падлюку і нїчого більше — відповів ґубернатор фільософічно.

То й була цїла похоронна бесїда, яку виголошено Карпенї.

Доктор і Петро Баторий попращали ся тепер з ґубернатором. Они мусїли досьвіта відпливати до Антекірти і длятого спішили ся, щоби подякувати свому господареви за щиру гостину, якої зазнали від него в іспаньскій кольонії.

Ґубернатор устиснув докторови сердеч руку, пожелав ему щасливої дороги, попрос ще, щоби він знову колись загостив до не а відтак вернув до резиденциї.

Може хтось подумав би, що доктор над жив довіря ґубернатора Цевти. Добре, не же осудить і скритикує его поступоване п сїй пригодї! Але й не треба того забуват яким плянам присьвятив ґраф Матій Сандо цїле свое жите, та й того, що він сказав одно разу: „Тисячі доріг — а одна цїль!"

То, що як раз стало ся, була лиш од із тисячів доріг, котрою треба було іти, що осягнути цїль.

В кілька хвиль опісля забрала лод з „Феррата" доктора і Петра на корабе Люїджі повитав їх на зводжених східцях.

— Де той чоловік?... — спитав доктор.

— Після вашого приказу чекала на лодка при сподї тих скал і вхопила его зар скоро він лиш упав у воду. Він сидить с тепер під ключем в однїй із кабін на пер корабля.

— Нїчого не говорив? — спитав Петр

— Та й як було ему говорити?... Він р бив все як би в снї, та й не знає, що робив

— Добре! — сказав на то доктор. — хотів так, щоби Карпена упав із скали у ре, і він упав!... Я хотів, щоби він заспав він спить.. Коли схочу, щоби він пробуди то він пробудить ся!... Тепер, Люїджі, весе в дорогу!

Машина була вже повна пари, якор бор підтягнули. За кілька хвиль виплив „Феррат на широке море і поплив до Антекірти.

Сїмнайцять разів.

— Сїмнайцять разів?
— Сїмнайцять разів.

...ні. Мабуть хтось підложив там огонь і з димом пішло 13.000 зр. Дня 25 вересня по півночи вибух огонь в Городку на черляньскім передмістю знівечив девятьнайцять загород. Шкода в будинках і збіжу виносить звиш 13.000 зр., а була обезпечена лише на 4980 зр. Огонь повстав, здає ся, з неосторожного обходженя з огнем. — В Крачовій в решівскім повіті погоріло кількох господарів, що стратили в огни 4000 зр. і не були обезпечені. — Дня 22 вересня в полудне в Острові коло Щирця згоріло 14 домів і 11 будинків господарских. Шкода виносить 4730 зр. З погорілців лише двох не було обезпечених. Огонь повстав мабуть з неосторожности. — В Пусткові в ропчицкім повіті дня 18 м. м. наробив огонь шкоди 5270 зр. з причини неосторожного обходу з сьвітлом. Зрахуйте собі разом ті шкоди, пороблені огнем, а злякаетесь, що тільки добра йде димом задля недбальства і злоби людскої.

— **Заходом товариства** руских женщин у Станіславові відбув ся дня 11 с. м. вечорок з танцями і томболею. До першого кадриля ставало 50 пар, а весела забава тревала до білого рання. Дохід з вечерка виносить около 300 зр. в Ostutto. Сат вечерок зробив на численно зібраних дуже миле вражінє.

— **Складки на купно образу.** Хто був у павільоні руских товариств на виставі, міг там побачити образ маляря нашого з Монахова п. Васюка. Образ сей представляе Хмільницкого в битві під Зборовом і подобае ся всім. Ще тогды зложив ся був на засіданю виділу „Просьвіти“ комітет, котрий рішив закупити складками сей образ для „Просьвіти“, щоби тим способом остав ся сей образ поміж Русинами. Треба було зібрати 500 зр. на купно его. П. Ів. Белей заняв ся тим і зібрав до жовтня с. р. 173 зр. 89 кр. Сама „Просьвіта“ дала на образ 100 зр., п. Ол. Барвіньский 35 зр., а товариство ім. Шевченка — 10 зр. Отже зі складок зібрано разом 328 зр. 89 кр. Ще треба 171 зр. 11 кр. На ту суму зложили Русини послідними днями 19 зр., а на дальші складки треба ждати. Хто може, най приложе, хоч би й по кількадесять центів. Тим способом і талановитому маляреви поможе ся, і „Просьвіта“ буде мати гарний образ з нашої історії. Посилати треба гроші на руки п. Івана Белея в редакциї „Діла“ у Львові.

— **Вінчанє** п. Павла Кудрика, окінченого богослова, з п-ою Іреною Герасимовичівною, донькою радника судового з Янова, відбуде ся в Янові дня 8 листопада с. р.

Господарство, промисл і торговля.

Товари кольоніяльні.

(Дальше).

Доброта рижу і его фальшоване. При закупні рижу, особливо же в меншій скількости для домашного ужитку треба уважати на сі загальні ознаки доброти всіх сорт: кождий добрий риж повинен бути що-до барви білий або силистий, повний, великий і подовгастий; зерно повинно бути тверде, сухе, ціле, не попукане і поломане, повинно виглядати сьвіжо і не бути занечищене анї порохом, анї лупиною. Риж не повинен бути стухлий, анї взагалї не повинен нічим заносити. Чим більше зерно покришене, значить ся чим більше лому в рижу, чим більше він занечищений, або в зерні неоднаковий, тим гірша сорта. При вареню зерна не повинні розварювати ся і збивати ся в клиевату масу, а в смаку не повинні бути квасковаті; чим лїпший риж, тим більше він солодкавий.

О фальшованю рижу в тім значіню, щоби штучно вироблювано зерна, нема й бесїди, бо то би не оплатило ся, а фальшують его лиш в той спосіб, що перемішують сорти і продають гіршi за лїпші. Старий і зіпсований риж мочать у вапнянній воді, щоби надати ему сьвіжости і лїпшого вигляду. В послїдних часах показав ся також риж, спроваджуваний до нас через Угорщину, напусканий досить сильно, як здаєсь, сезамовим олїєм. Чи риж напущений олїєм, легко по тім пізнати, коли трохи рижу завинути в чистий білий папір і положити на тепле місце; папір стане тогди зовсім товстий, кожде зерно на нім відобе ся. Розуміе ся, що такий риж, хоч би він впрочім був і нешкідливий для здоровля, треба уважати за фальшований, бо раз, такий риж есть гидкий на страву, тим більше, що не знае ся, якою товщею він напущений, а відтак він псуе ся скорше на воздусї і може тому, хто его купив в більшій скількости, принести страту. Длячого риж напускають олїєм, годї напевно знати, бо есть то найновійша видумка; однї кажуть, що длятого, щоби его було можна легше облущити, другі знов кажуть, що длятого, щоби покрити его хиби, яких він набрав підчас транспорту. — Часами продають риж легонько синявий; есть то риж фальшований, бо закрашений ультрамарином.

Ужиток рижу, его переховуванє і торговля ним. Найбільша маса рижу зужиткове ся безпосередно на страву: риж варить ся в чистій воді з додатком соли. В Азиї живлять ся рижом широкі маси народа, а воду з рижу уживають за напиток. У нас сполїкують риж перед варенем, доки аж з него не сходить чиста вода, а відтак варять на воді з додатком соли і приправляють маслом, корінем, цукром і т. д. або випікають н. пр. з яблоками. Яко додаток входить риж до других страв: до зуп, молока, начинки і т. д. В Японї виробляють з рижу пиво японьске, зване „сакі“, а в Індиях, головно же в місті Батавії, на острові Ява, роблять з рижу з додатком сиропу цукру тростинового, або соку пальмового арак (звістний в торговли арак батавский). — Муки рижової, дуже мілкої, уживають до випіканя маленьких коржиків (пляцочків) н. пр. так званих „альбертинок“, до тортів, до фальшованя шоколяди і т. д. Муку рижову фальшують дуже часто бараболяною мукою. — Крохмаль рижовий робить ся лиш з гірших родів, звичайно нелущеного рижу; він есть делїкатнїйший і видатнїйший, не збивае ся в грудки і біле від него сьвітить ся більше. З крохмалю рижового роблять дуже мілкий порошок, званий „пудр“, до натираня ним лиця, щоби оно не обгарало на сонци або не сїдалось. Пудр закрашений сафльором на рожево дае т. зв. „руж“ уживаний до робленя штучних румянців. — Грис рижовий робить ся при лущеню рижу і уживае ся на корм для худоби. — Солома рижова служить до виробу т. зв. рижових капелюхів, котрі виробляють ся найбільше у Фльоренциї і Венециї і до робленя т. зв. соломяного паперу.

Риж натягае в себе легко вогкости і длятого треба переховувати его на сухім місци, мішки з ним від часу до часу перекладати, і часто его вівчками перевівати, щоби не стух, та уважати на то, щоби в нім не заплодились червачки або малесенькі, чорні хрущики, котрі его точать.

У нас відходить найбільше риж індийский, менше риж італїяньский і Патна. Риж індийский спроваджуе ся головно з Гамбурга і Бремы, по части також з Реки Фіюме; Триест торгуе переважно італїяньским рижом. Риж яко товар дешевий можна спроваджувати лиш більшими масами т. е. цїлими вагонами, бо в малій скількости не оплатилось би его спроваджувати. Длятого то в кождім більшім місті суть гуртівники і від них беруть свій риж поменші купцї.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 16 жовтня. Вчера відбули ся тут численні збори робітників у всїх частях міста, на котрих ухвалено резолюциї в справі загального права голосованя.

Софія 16 жовтня. Мінїстер Тончев подав ся до димісиї.

Лондон 16 жовтня. В Шанґаю вибухла ворохобня. Двох мандаринів убито.

За редакцию відповідае **Адам Креховецкий.**

— А так!... Червона сїмнайцять разів обминула.

— Чи може бути!

— Здавалось би, що не може бути, а преці так есть.

— А грачі таки завзяли ся?

— Банк загорнув більше як девять сот тисячів франків!

— При рулеті чи при трант е каран [1]).

— При трант е каран.

— Від пятнайцяти літ тут такого не видали.

— Від пятнайцяти літ, трох місяців і чотирнайцяти днів, — відповів холоднокровно старий грач, що належав до славетної кляси скупачів. — Так, мій пане, та й дивна обставина — то було літом, дня 16 червня 1867... я би знав щось о тім розповісти.

Оттака більше менше вела ся розмова в присінку і підсїнях відділу для чужинців в Монте Карльо вечером, дня третого жовтня, по сїм днів по втечи Карпени з іспаньского заведеня карного.

Серед сеї товпи грачів, мужчин, жінок всїлакої народности, всїлякого стану, всїлякого віку аж гуділо від одушевленя. Всї були би такі найрадше так величали червону, як величають в Епсомі або Льошанї того коня, що виграв першу нагороду. Для тих пройдисьвітів, що сходять ся що дня до малого князївства Монако із старого і нового сьвіта значила вепрга сїмнайцять разів майже то само, що якась політична подія, котра зворушуе европейску рівновагу.

Чей кождий повірить, що по тій грі лишило ся на побоевищи много жертв, грошей в банку була значна сума. В поодиноких громадках оповідали собі, що майже мілїон — а з того можна було вносити, що майже всї, що то собі розповідали, стратили там свої гроші.

Особливо же два чужинцї мусїли лишити на зеленім столї значні суми. Они оба сходили тепер в присїнку сходами в долину, щоби зайти в тїнь, яка вкривала терасу, що приладжена до стрілянь голубів. Один з них держав ся остро, холоднокровно, хоч в нім аж кипіло від великого зворушення, другий же з розчуханим волосем, вигладав з лиця, як той, що війшов з розуму, або котрого взяла ся страшенна розпука.

Отся проклята гра коштуе нас більше як чотири ста тисячів — відозвав ся старший з них.

— Можете спокійно сказати, що чотириста тринайцять тисячів—відповів молодший голосом касиера, котрий нїби лише що зрахував більшу суму.

— Тепер осталось менї ледви двіста тисячів франків — відозвав ся перший грач знову.

— Лиш сто тисячів вісімдесять і три — відповів другий з своїм упорним спокоем.

— Та й тілько!... з тих двох мілїонів, які я ще мав, коли ви мене зневолили іти за вами.

— Мілїон сїмсот сїмдесять і пять тисячів франків.

— І то до двох місяців.

— До місяця і шеснайцять днів.

— Сарканїе! — відозвав ся старший, котрого холоднокровність его товариша ще більше дразнила, як то, що він як би на глум все так точно рахував.

— Чого-ж вам треба, Сілясе?

(Дальше буде).

[1]) Trante et Quarante, читае ся: „трант е каран“ есть гра в карти, при котрій не сьміє мати менше очок як 30 (трант), а більше як 40 (каран).

ІНСЕРАТИ.

ГАЛИЦКИЙ БАНК КРЕДИТОВИЙ

почавши від 1 лютого 1890 поручає

4% Асигнати касові

з 30 дневним виповідженем

3½% Асигнати касові

з 8 дневним виповідженем, всїже знагодячі ся в обіві

4½% Асигнати касові

в 90 дневним виповідженем, будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4 проц. з дневним терміном виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890. 41 Дирекция.

Бюро оголошень і дневників

приймає

ОГОЛОШЕНЯ

до всїх дневників

по цїнах оригінальних.

До

Народної Часописи, Ґазети Львівскої і „Przegląd-y“

може лише се бюро анонси приймати.

С. Спітцер у Відни

поручає

Товари камінні і шамотові.

Плити білі і кольорові. — Насади коминкові. Комплетні уряджения для стаен і обор.

На жадане висилаємо катальоґи.

Заступники для Галичини і Буковини

Гамель і Файґель

у ЛЬВОВІ, улиця Коперніка число 21.

ВІДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛІЇ

поручає

найновійше патентоване начинє кухонне з вні ґальванїчно нікльоване, у внутрі повлечене чистою і дуже тревалою емалїєю.

До набутя у Івана Шумана у Львові

площа Бернардиньска і у всїх більших торговлях зелїза.

С. Кельсен у Відни

поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ

Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ Коперніка 21.

На жадане висилає ся катальоґи.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом И. І. Вебера.